

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ સમક્ષ

આર/ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૧૮૪૪ ઓફ ૨૦૧૦

મંજૂરી અને સહિ માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ. વી. પિંટો

સહિ/–

=====

અહેવાલ આપવા માટે મંજૂરી	હા.	ના.
	હા.	

ગુજરાત રાજ્ય

વિરુદ્ધ

હરસુભાઈ @ભૂપતસિંહ રાયમલભાઈ સિસોદિયા અને અન્યો.

ઉપસ્થિતિ:

શ્રી આદિત્ય જાડેજા, અપીલકર્તા (ઓ) નંબર ૧ માટે એપ્લિકેશન
વિરોધી (ઓ)/પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૨ માટે ભાગિરથ એન પટેલ (૮૦૧૬)
સી. જે. ગોગડા (૭૪૮૮) સામાવાળા (ઓ)/પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૧ માટે

કોરમ:માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ. વી. પિંટો

તારીખ:૦૫/૧૨/૨૦૨૫

મૌખિક ચુકાદો

૧. આ અપીલ અપીલકર્તા-રાજ્ય દ્વારા ફોજદારી કાર્યરિતિ સંહિતા, ૧૯૭૩ની કલમ ૩૭૮ (૧) (૩) હેઠળ ૧૨.૦૭.૨૦૧૦ પર ૨૦૦૩ના વિશેષ કેસ (એસીબી) નંબર ૧માં વિશેષ ન્યાયાધીશ, અમરેલી (હવે પછી 'વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) દ્વારા પસાર કરાયેલા ચુકાદા અને નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશ સામે દાખલ કરવામાં આવી છે, જેમાં વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ

પ્રતિવાદીઓને ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ, ૧૯૮૮ની કલમ ૭,૧૨,૧૩ (૧) (d) અને ૧૩ (૨) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓમાંથી મુક્ત કર્યા છે. 'પી.સી.એક્ટ') તરીકે.

૧.૧.હવે પછી પ્રતિવાદીઓને 'આરોપી' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે કારણ કે તેઓ સગવડ, સ્પષ્ટતા અને સંક્ષિપ્તતા માટે મૂળ કેસમાં ક્રમ અને ફાઈલમાં હતા.

૨. વર્તમાન અપીલ દાખલ કરવા તરફ દોરી જતી સંબંધિત હકીકતો નીચે મુજબ છે:

૨.૧.આરોપી નં.૧ તેઓ અમરેલી જિલ્લાના દામનગર પોલીસ સ્ટેશનમાં નિઃશસ્ત્ર પોલીસ કોન્સ્ટેબલ હતા અને વર્ષ ૧૯૯૬માં જાહેર સેવક હતા.આરોપી નં.૨ તે આરોપી નંબર વનનો પરિચિત અને અંગત મિત્ર હતો.૧.ફરિયાદકર્તા ઉકાબાઈ જીવરાજભાઈ મોતીસરિયા, જે દમનગર, ધુફાડિયા રોડ, ઘનશ્યામનગરના રહેવાસી છે, તે ઓટો રિક્ષા નં.જીજે-૧૪-ટી-૨૧૫૬, જે અનુભાઈ દર્શનભાઈ ચટિયાના નામે નોંધાયેલું હતું.ફરિયાદી રિક્ષાનો ડ્રાઈવર હતો અને લગભગ ૪ વાગ્યે ૨૦.૦૫.૨૦૦૨ પર હતો:૦૦સાંજે, જ્યારે તે પોતાની રિક્ષા સાથે લાઠીથી દામનગર જઈ રહ્યો હતો, ત્યારે આરોપી નં.૧ તેણે તેની રિક્ષા રોકી અને તેને કહ્યું કે જો તે તેની રિક્ષામાં મુસાફરોને લઈ જવા માંગે છે, તો

તેણે દર મહિને રુ. ૧૦૦-હમાની રકમ ચૂકવવી પડશે અને તેણે ધમકી આપી કે જો તે હમો નહીં આપે તો તે તેની રિક્ષાને અટકાવી દેશે.ફરી એકવાર, ૨૮.૦૫.૨૦૦૨ પર, જ્યારે ફરિયાદી તેની રિક્ષા સાથે અવેદા કોસરોડ્સ પર ઊભો હતો, ત્યારે આરોપી નં.૧ તે આવ્યો અને રુ. ૧૦૦ ની ગેરકાયદેસર તૃપ્તિની રકમની માંગ કરી-અને તેને કહ્યું કે બીજા દિવસે તેણે રુ. ૧૦૦-ની રકમ ચૂકવવી પડશે.ફરિયાદી ગેરકાયદેસર વળતરની રકમ ચૂકવવા માંગતો ન હતો અને ૨૮.૦૫.૨૦૦૨ પર એ. સી. બી. પોલીસ સ્ટેશન, અમરેલી ગયો અને ફરિયાદીની ફરિયાદ નોંધવામાં આવી.

૨.૨.ટ્રેપ લેઇંગ અધિકારીએ સ્વતંત્ર પંચ સાક્ષીઓને બોલાવ્યા હતા અને એન્થ્રેસીન પાવડર અને અલ્ટ્રાવાયોલેટ લેમ્પની લાક્ષણિકતાઓ ફરિયાદી અને પંચ સાક્ષીઓને સમજાવવામાં આવી હતી અને ટ્રેપ લેઇંગ ઓફિસરની સૂચના મુજબ હેડ કોન્સ્ટેબલ જે.પી. પરમાર દ્વારા એન્થ્રેસીન પાવડર અને અલ્ટ્રાવાયોલેટ લેમ્પનું પ્રદર્શન હાથ ધરવામાં આવ્યું હતું.ફરિયાદીએ રુ. ૫૦ મૂલ્યની બે ચલણી નોટો આપી હતી-દરેક અને નોટો પર એન્થ્રેસીનનો પાવડર લગાવેલો હતો અને તેને વાળીને ફરિયાદીના ડાબા શર્ટના ખિસ્સામાં મૂકવામાં આવી હતી.ફરિયાદી, પંચ સાક્ષીઓ અને ટ્રેપ પક્ષના સભ્યો એક જીપમાં અમરેલીથી દામનગર ગયા અને દામનગર ખાતેના ગુરુકુલમાં ગયા જ્યાં ફરિયાદીની રિક્ષા પડેલી હતી અને ફરિયાદી, પંચ સાક્ષી અને ટ્રેપ પક્ષના કેટલાક

સભ્યો રિક્ષામાં બેઠા હતા અને ફરિયાદી રિક્ષા ચલાવતો હતો.જ્યારે તેઓ ક્રોસ-રોડ નજીક પહોંચ્યા, ત્યારે આરોપી નં.૧ રીક્ષા રોકી અને હાથ વડે હાવભાવ કરીને રકમની માંગણી કરી અને જ્યારે ફરિયાદીએ રકમ આપવાનો પ્રયાસ કર્યો, ત્યારે આરોપીએ એમ કહીને તે સ્વીકારવાનો ઇનકાર કર્યો કે "આજે, મને પૈસા નથી જોઈતા".ફરિયાદીએ આ રકમ તેના ડાબી બાજુના શર્ટના ખિસ્સામાં મૂકી દીધી હતી.જ્યારે ફરિયાદી બસ સ્ટેન્ડ પર હતો ત્યારે આરોપી નં.૨ ગોળી પર તેનો પીછો કર્યો અને ફરિયાદી પાસે રૂ. ૧૦૦ ની રકમ માંગી-જે આરોપી નં.૧ અને ફરિયાદીએ દૂષિત ચલણી નોટો આપી અને આરોપી નં. ૨ એ રકમ તેના પેન્ટના ખિસ્સામાં મૂકી.ફરિયાદીએ પૂર્વનિર્ધારિત સંકેત આપ્યો અને દરોડા પાડતા પક્ષના સભ્યો આવ્યા અને આરોપી નં. ૨ અને તેને ક્રોસ-રોડ પર લઈ ગયો જ્યાં આરોપી નં. ૧ અને પંચ સાક્ષી નં. ૧ ઊભા હતા અને આરોપી નં.૧ પણ.આ ગુનો ૨૦૦૩ના એ. સી. બી. પોલીસ સ્ટેશન, અમરેલી સી.આર. નંબર ૩ ખાતે પી.સી. એક્ટ ની કલમ ૭,૧૨,૧૩ (૧) (d) અને ૧૩ (૨) હેઠળ નોંધવામાં આવ્યો હતો.

૨.૩.૪૩રી પંચનામા તૈયાર કરવામાં આવ્યા હતા અને તપાસ અધિકારીએ સંબંધિત સાક્ષીઓના નિવેદનો નોંધ્યા હતા અને સર્વિસ રેકૉર્ડના દસ્તાવેજો અને કાર્યવાહી માટે મંજૂરીનો આદેશ પ્રાપ્ત થયા પછી, સત્ર અદાલત, અમરેલી સમક્ષ

આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું, જે ૨૦૦૩ના વિશેષ કેસ (એસીબી) નંબર ૧ તરીકે નોંધવામાં આવ્યું હતું.

૨.૪.આરોપીઓને યોગ્ય રીતે સમન્સ આપવામાં આવ્યું હતું અને આરોપીઓને માન્ય ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ હાજર કરવામાં આવ્યા હતા અને ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૨૦૭ હેઠળ યોગ્ય પ્રક્રિયા પૂર્ણ થયા પછી, આરોપી સામે આંક-૩ પર આરોપ ઘડવામાં આવ્યો હતો અને આરોપીઓના નિવેદનો આંક-ખાતે નોંધવામાં આવ્યા હતા. અનુક્રમે ૪ અને આંક-૫, જેમાં આરોપીએ આરોપમાં કરવામાં આવેલા આરોપોને નકારી કાઢ્યા હતા અને ફરિયાદી પક્ષના પુરાવા રેકૉર્ડ પર લેવામાં આવ્યા હતા.ફરિયાદી પક્ષે ૫ સાક્ષીઓની તપાસ કરી અને ૫ દસ્તાવેજી પુરાવા રજૂ કર્યા.વિદ્વાન એપીએ <ID ૧,૬ પર કલોઝિંગ પર્સિસ દાખલ કર્યા પછી સંહિતાની કલમ ૩૧૩ હેઠળ આરોપીનું વધુ નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું હતું, જેમાં આરોપીએ તેમની સામેના તમામ પુરાવાને નકારી કાઢ્યા હતા.આરોપી સાક્ષીની પેટીમાં પ્રવેશ કરે છે અને પુરાવા રજૂ કરે છે.

૨.૫.વિદ્વાન એપીપી અને આરોપીના વિદ્વાન વકીલની દલીલો પછી, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે વિવાદિત ચુકાદા અને નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશ દ્વારા આરોપીઓને તમામ ગુનાઓમાંથી મુક્ત કર્યા હતા.

૩. નિર્દોષ જાહેર કરવાના ચુકાદા અને આદેશથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ હોવાને કારણે, અપીલકર્તા-રાજ્યએ હાલની અપીલ દાખલ કરી છે, જેમાં મુખ્યત્વે જણાવ્યું છે કે ચુકાદો અને હુકમ રેકૉર્ડ પરના કાયદાના પુરાવા અને ન્યાયના સિદ્ધાંતોની વિરુદ્ધ છે અને તે કેસની હકીકત દ્વારા સમર્થિત ન હોય તેવા તારણો અને કાયદા દ્વારા મંજૂરી ન હોય તેવી ધારણાઓ પર પાછા આધારિત છે. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે મૌખિક અને દસ્તાવેજી પુરાવાની પ્રશંસા કરી નથી, અને ખાસ કરીને, ફરિયાદીના પુરાવાની, જેમણે સ્પષ્ટપણે જુબાની આપી છે કે આરોપી નં.૧ તેણે તેની રિક્ષાને પેસેન્જર વાહન તરીકે ચલાવવા બદલ ગેરકાયદેસર વળતર તરીકે રૂ. ૧૦૦ ની રકમ માંગી હતી અને જો તે રકમ ચૂકવશે નહીં તો તેની રિક્ષાને અટકાયતમાં લેવાની ધમકી આપી હતી. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે એવું માનીને ભૂલ કરી છે કે રિક્ષામાં મુસાફરી કરી રહેલા મુસાફરોની ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા તપાસ કરવામાં આવી ન હતી અને તે ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યું નથી કે મુદ્દમલ ચલણી નોટો આરોપી નં.૨ અને કાયદાની કલમ ૨૦ (૧) હેઠળની ધારણા ફરિયાદી પક્ષની તરફેણમાં ઉઠાવવી જોઈતી હતી. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે ટ્રેપ લેઇંગ ઓફિસર તેમજ પંચ સાક્ષી અને તપાસ અધિકારીના પુરાવાની પ્રશંસા કરી નથી અને ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષીઓના સચોટ અને વિશ્વાસપાત્ર પુરાવા પર અવિશ્વાસ કર્યો છે. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પ્રતિવાદીઓને નિર્દોષ જાહેર કરતી વખતે સોંપવામાં આવેલા કારણો અયોગ્ય, વિકૃત અને કાયદાકીય રીતે ખરાબ છે અને વિવાદિત

ચુકાદો ગેરકાયદેસર, અયોગ્ય અને વિફૂત છે અને તેને રદ કરીને બાજુ પર મૂકવો જરૂરી છે.

જ. સાંભળ્યું કે અપીલકર્તા માટે વધારાના સરકારી વકીલ શ્રી આદિત્ય જાડેજા-રાજ્ય અને આરોપી માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી એ.વી.નાયર નં.૧ અને આરોપી વતી વિદ્વાન વકીલ શ્રી ભાગીરથ એન. પટેલ નં.૨.વિવાદિત ચુકાદો અને નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશનો અભ્યાસ કર્યો અને કેસના રેકૉર્ડ પર ફરિયાદી પક્ષના સમગ્ર પુરાવાની ફરીથી પ્રશંસા કરી છે.

પ. અપીલકર્તા માટે જાણવા મળ્યું એપીપી શ્રી આદિત્ય જાડેજા-રાજ્યએ આ અદાલતને કેસના ઓન રેકૉર્ડના સમગ્ર પુરાવા દ્વારા લીધી છે અને ભારપૂર્વક દલીલ કરી છે કે ફરિયાદી પક્ષે પ્રતિવાદી નં.૧ અને પ્રતિવાદી નં. દ્વારા દૂષિત ચલણી નોટો સ્વીકારવી.૨ પ્રતિવાદી વતી નં.૧ છટકું સમયે.આરોપી નં. ૧ ના કબજામાંથી દૂષિત ચલણી નોટો મળી આવી હોવાની માન્ય ટ્રાયલ કોર્ટે પ્રશંસા કરી નથી.૨, અને તેથી, પી.સી. એક્ટ ની કલમ ૨૦ હેઠળની ધારણા ફરિયાદી પક્ષની તરફેણમાં હશે.ફરિયાદી પક્ષે, મૌખિક અને દસ્તાવેજી પુરાવાઓમાંથી, પ્રતિવાદી સામેના કેસને સંપૂર્ણ રીતે સાબિત કર્યો છે, પરંતુ વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે પુરાવાની યોગ્ય રીતે પ્રશંસા કરી નથી, અને તેથી, અપીલને મંજૂરી આપવી

જોઈએ અને વિવાદિત ચુકાદો અને આદેશને રદ કરવો જોઈએ અને રદ કરવો જોઈએ.

૬. પ્રતિવાદી નં. માટે વકીલ શ્રી એ.વી.નાયર શીખ્યા.૧ અને પ્રતિવાદી માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી ભગિરથ એન. પટેલ નં.૨ તેઓએ સંયુક્ત રીતે રજૂઆત કરી છે કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ સાચા પરિપ્રેક્ષ્યમાં સમગ્ર પુરાવાની પ્રશંસા કરી છે અને વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશમાં કોઈ ભૂલ નથી.ફરિયાદી પક્ષનો સંપૂર્ણ પુરાવો અસ્પષ્ટ છે અને ફરિયાદી દ્વારા વર્ણવવામાં આવેલી પ્રારંભિક માંગ માટે કોઈ સ્વતંત્ર સમર્થન નથી.પ્રતિવાદી નં. વચ્ચે કોઈ સંબંધ હતો તે દર્શાવવા માટે કોઈ પુરાવા નથી.૧ અને પ્રતિવાદી નં.૨ જાળના દિવસે અને ફરિયાદીએ પોતે સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે પ્રતિવાદી નં.૧ ગેરકાયદેસર લાભની રકમ સ્વીકારી ન હતી.પ્રતિવાદી દ્વારા દૂષિત ચલણી નોટોની સ્વીકૃતિ નં.૨ તે એક અલગ તબક્કે છે અને તે માત્ર ફરિયાદીનું કહેવું છે કે રકમ પ્રતિવાદી નં.૧.વિદ્વાન વકીલો રજૂ કરે છે કે તે કાયદાના સ્થાયી સિદ્ધાંતો છે કે જો ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા દૂષિત ચલણી નોટોની વસૂલાત સ્થાપિત કરવામાં આવી હોય, તો પણ તે ગુનો ગણાશે નહીં કારણ કે માંગ કોઈપણ રીતે સાબિત થઈ નથી.પંચ સાક્ષીને અગાઉની માંગની કોઈ સીધી જાણકારી હતી નથી અને જાળ બિછાવનાર અધિકારીનો પુરાવો માત્ર જાળની ઔપચારિકતાઓ અને વસૂલાતને સાબિત કરે છે અને માંગના ઘટકને જાળ બિછાવનાર અધિકારીના પુરાવોમાં દર્શાવવામાં આવતા નથી.સમગ્ર

પુરાવાઓમાં, ફરિયાદી પક્ષે સાબિત કર્યું નથી કે પ્રતિવાદી નં.૧ અને પ્રતિવાદી નં.૨ અથવા તેઓએ કોઈપણ સમયે ફરિયાદી પાસેથી રૂ. ૧૦૦ ની ગેરકાયદેસર સંતોષની રકમની માંગ કરવા અને સ્વીકારવા માટે ગુનાહિત કાવતરામાં પ્રવેશ કર્યો હતો અને વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે, સારી રીતે તર્કબદ્ધ ચુકાદામાં, ફરિયાદી પક્ષના સમગ્ર પુરાવાની પ્રશંસા અને ચર્ચા કરી છે.વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશમાં કોઈ વિકૃતિ અથવા ગેરકાયદેસરતા નથી અને અપીલકર્તાની અપીલ-રાજ્યને નકારી કાઢવી જરૂરી છે.

૬.૧ વિદ્વાન વકીલ શ્રી એ.વી.નાયર એ AIR ૨૦૨૫ SC ૩૧૫૩ માં નોંધાયેલા અમન ભાટિયા વિરુદ્ધ રાજ્ય (GNCT ઓફ દિલ્હી) ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો છે.

૭. શરૂઆતમાં, વર્તમાન કેસની હકીકતોની ચર્ચા કરતા પહેલા, પી. સોમારાજુ વિરુદ્ધ આંધ્ર પ્રદેશ રાજ્ય દ્વારા ૨૦૨૫ના કાયદાકીય દાવો (એસસી) ૧૪૨૩માં નોંધવામાં આવેલી નિર્દોષ જાહેર કરવાની અપીલ સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે અપીલીય અદાલતની સત્તાઓ અંગે પેરા ૧૧ અને ૧૨માં સર્વોચ્ચ અદાલતના નિરીક્ષણોનો સંદર્ભ લેવો યોગ્ય રહેશે:

“૧૧. કાર્યવાહી કરતા પહેલા, અપીલ અદાલત દ્વારા નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશમાં દખલગીરીને સંચાલિત કરતા સારી રીતે સ્થાપિત સિદ્ધાંતોને પુનરાવર્તિત કરવું યોગ્ય રહેશે, જેની ચર્ચા હાઈકોર્ટ દ્વારા

વિવાદિત ચુકાદામાં પણ કરવામાં આવી હતી.શરૂઆતમાં, આપણે ચંદ્રપ્પા એન્ડ ઓર્સ વિ. ના નિર્ણાયક કેસ પર આધાર રાખીએ છીએ.કર્ણાટક રાજ્ય ૨૦૦૭ (૪) એસ. સી. સી. ૪૧૫ જેમાં આ અદાલતે નીચે મુજબ પાંચ મુદ્દાની માન્ય કસોટી નક્કી કરી હતી:

“૪૨. ઉપરોક્ત નિર્ણયોમાંથી, અમારા માનવામાં આવેલા દષ્ટિકોણમાં, નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશ સામે અપીલ સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે અપીલ અદાલતની સત્તાઓ સંબંધિત નીચેના સામાન્ય સિદ્ધાંતો બહાર આવે છે:

(૧) અપીલ અદાલતને પુરાવાની સમીક્ષા, પુનઃમૂલ્યાંકન અને પુનર્વિચાર કરવાની સંપૂર્ણ સત્તા છે, જેના આધારે નિર્દોષ જાહેર કરવાનો આદેશ આપવામાં આવ્યો છે.

(૨) ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતા, ૧૯૭૩ આવી સત્તાના ઉપયોગ પર કોઈ મર્યાદા, પ્રતિબંધ અથવા શરત મૂકે છે અને અપીલ અદાલત હકીકત અને કાયદાના બંને પ્રશ્નો પર તેના પોતાના નિષ્કર્ષ પર પહોંચે તે પહેલાં પુરાવા પર કોઈ મર્યાદા, પ્રતિબંધ અથવા શરત મૂકે છે.

(૩) વિવિધ અભિવ્યક્તિઓ, જેમ કે, "નોંધપાત્ર અને અનિવાર્ય કારણો", "સારા અને પર્યાપ્ત આધારો", "ખૂબ જ મજબૂત સંજોગો", "વિકૃત તારણો", "સ્પષ્ટ ભૂલો" વગેરેનો હેતુ નિર્દોષતા સામેની અપીલમાં અપીલ અદાલતની વ્યાપક સત્તાઓને ઘટાડવાનો

નથી.પુરાવાઓની સમીક્ષા કરવાની અને પોતાના નિષ્કર્ષ પર આવવાની અદાલતની શક્તિને ઘટાડવાને બદલે નિર્દોષ જાહેર કરવામાં દખલ કરવા માટે અપીલ અદાલતની અનિચ્છા પર ભાર મૂકવા માટે આવા શબ્દસમૂહો "ભાષાના વિકાસ" ના સ્વરૂપમાં વધુ છે.

(૪) જો કે, અપીલ અદાલતે ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ કે નિર્દોષ જાહેર થવાના કિસ્સામાં આરોપીની તરફેણમાં બેવડી ધારણા છે.પ્રથમ, ગુનાહિત ન્યાયશાસ્ત્રના મૂળભૂત સિદ્ધાંત હેઠળ નિર્દોષતાની ધારણા તેના માટે ઉપલબ્ધ છે કે જ્યાં સુધી તે કાયદાની સક્ષમ અદાલત દ્વારા દોષિત સાબિત ન થાય ત્યાં સુધી દરેક વ્યક્તિને નિર્દોષ માનવામાં આવશે.બીજું, આરોપીએ તેની નિર્દોષતાને સુરક્ષિત કર્યા પછી, તેની નિર્દોષતાની ધારણાને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા વધુ મજબૂત, પુનઃસ્થાપિત અને મજબૂત કરવામાં આવે છે.

(૫) જો રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના આધારે બે વાજબી તારણો શક્ય હોય, તો અપીલ અદાલતે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા નિર્દોષતાના તારણમાં ખલેલ પહોંચાડવી જોઈએ નહીં." ૪ (૨૦૦૭) ૪ એસસીસી ૪૧૫.

૧૨. ટૂંકમાં કહીએ તો, અપીલીય અદાલતને નિઃશંકપણે ફોજદારી કાર્યરિતિ સંહિતા, ૧૯૭૩ની કલમ ૩૭૮ અને ૩૮૬ હેઠળ નિર્દોષ

જાહેર કરવાની વિરુદ્ધ અપીલમાં પુરાવાની સમીક્ષા અને પુનઃમૂલ્યાંકન કરવાની સંપૂર્ણ સત્તા છે.જો કે, નિર્દોષ જાહેર થયા પછી નિર્દોષતાની પ્રબલિત અથવા 'બેવડી' ધારણાને કારણે, હસ્તક્ષેપ મર્યાદિત હોવો જોઈએ.જો રેકૉર્ડના આધારે બે વાજબી મંતવ્યો શક્ય હોય, તો નિર્દોષતાને ખલેલ પહોંચાડવી જોઈએ નહીં.ન્યાયિક હસ્તક્ષેપ માત્ર ત્યારે જ જરૂરી બને છે જ્યાં ટ્રાયલ કોર્ટનો ઢ્રષ્ટિકોણ વિકૃત હોય, જે ભૌતિક પુરાવાને ખોટી રીતે વાંચવા અથવા અવગણવા પર આધારિત હોય અથવા ન્યાયની સ્પષ્ટ નિષ્ફળતામાં પરિણમે.વધુમાં, અપીલીય અદાલતે તેને ઉલટાવતા પહેલા અને પોતાની જવાબદારી સોંપતા પહેલા ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નિર્દોષ જાહેર કરવા માટે આપવામાં આવેલા કારણોને સંબોધિત કરવા જોઈએ.આ અદાલતના તાજેતરના ચુકાદાઓએ આ સ્થિતિને વધુ મજબૂત બનાવી છે, જેમાં અન્ય બાબતોની સાથે, મદ્રાસ એન્ડ ઓર્સ વિ.કર્ણાટક રાજ્ય, ૨૦૨૪ આઈ. એન. એસ. સી. ૧૦૪, બલૂ @બલરામ @બાલમુકુંદ અને અબ્ર. વિરુદ્ધ.મધ્યપ્રદેશ રાજ્ય ૨૦૨૪ આઈ. એન. એસ. સી. ૨૫૮, બાબુ સાહેબગૌડા રુદ્રગૌડર અને ઓ. આર. એસ. વિ.કર્ણાટક રાજ્ય ૨૦૨૪ આઈ. એન. એસ. સી. ૩૨૦ અને કોન્સ્ટેબલ ૯૦૭ સુરેન્દ્ર સિંહ અને એન.ઉત્તરાખંડ રાજ્ય ૨૦૨૫ INSC ૧૧૪ "

૭.૧ સુરેન્દ્ર સિંહ અને અન્યના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલત. વી. એસ. ૨૦૨૫માં નોંધાયેલ ઉત્તરાખંડ રાજ્યએ આઈ. એન. એસ. સી. ૧૧૪, પેરા નંબર ૧૧માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

“૧૧. તાજેતરમાં, બાબુ સાહેબગૌડા રુદ્રગૌડર અને અન્યો વિરુદ્ધ કર્ણાટક રાજ્ય ૬ ના કેસમાં, આ અદાલતની એક બેન્ચ કે જેમાં અમારામાંથી એક સભ્ય હતા (બી. આર. ગવર્ધ, જે.) ને નિર્દોષ જાહેર કરવાની વિરુદ્ધ અપીલમાં દખલગીરીના અવકાશ અંગે કાનૂની સ્થિતિ પર વિચાર કરવાનો પ્રસંગ મળ્યો હતો. તે આ રીતે જોવામાં આવ્યું હતું:

“૩૮. સૌ પ્રથમ, અમે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા આરોપીઓની નિર્દોષતાને પડકારવા માટે રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલમાં હાઈકોર્ટ દ્વારા દખલગીરીના અવકાશને સંચાલિત કરતી આ કોર્ટ દ્વારા નિર્ધારિત સિદ્ધાંતોને પુનરાવર્તિત કરવા માંગીએ છીએ.

૩૯. આ અદાલત રાજેશ પ્રસાદ વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય [રાજેશ પ્રસાદ વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય, (૨૦૨૨) ૩ એસસીસી ૪૭૧:(૨૦૨૨) ૨ એસ. સી. સી. (સી. આર. આઈ.) ૩૧] એ અગાઉના વિવિધ

ચુકાદાઓને ધ્યાનમાં લીધા પછી આ ક્ષેત્રને આવરી લેતી કાનૂની સ્થિતિને સમાવિષ્ટ કરી હતી અને નીચે મુજબ ધાર્યું હતું:(SCC pp. ૪૮૨-૮૩, પેરા ૨૯)

૨૯. ચુકાદાઓના સમૂહનો ઉલ્લેખ કર્યા પછી, આ અદાલતે નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશ સામે અપીલ પર કાર્યવાહી કરતી વખતે અપીલ અદાલતની સત્તાઓ સંબંધિત નીચેના સામાન્ય સિદ્ધાંતોને નીચેના શબ્દોમાં રજૂ કર્યા:(ચંદ્રપ્પા કેસ [ચંદ્રપ્પા વિ. કર્ણાટક રાજ્ય, (૨૦૦૭) ૪ એસસીસી ૪૧૫:(૨૦૦૭) ૨ SCC (Cri) ૩૨૫], એસસીસી પી.૪૩૨, પેરા ૪૨)

૪૨. ઉપરોક્ત નિર્ણયોમાંથી, અમારા માનવામાં આવેલા દૃષ્ટિકોણમાં, નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશ સામે અપીલ સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે અપીલ અદાલતની સત્તાઓ સંબંધિત નીચેના સામાન્ય સિદ્ધાંતો બહાર આવે છે:

(૧) અપીલ અદાલતને પુરાવાની સમીક્ષા, પુનઃમૂલ્યાંકન અને પુનર્વિચાર કરવાની સંપૂર્ણ સત્તા છે, જેના આધારે નિર્દોષ જાહેર કરવાનો આદેશ આપવામાં આવ્યો છે.

(૨) ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૭૩ એ આવી સત્તાના ઉપયોગ પર કોઈ મર્યાદા, પ્રતિબંધ અથવા શરત મૂકી નથી અને હકીકત અને કાયદાના બંને પ્રશ્નો પર, તે તેના પોતાના નિષ્કર્ષ પર પહોંચે તે પહેલાં પુરાવા પર અપીલ અદાલત મૂકે છે.

(૩) વિવિધ અભિવ્યક્તિઓ, જેમ કે, "નોંધપાત્ર અને અનિવાર્ય કારણો", "સારા અને પર્યાપ્ત આધારો", "ખૂબ જ મજબૂત સંજોગો", "વિકૃત તારણો", "સ્પષ્ટ ભૂલો" વગેરેનો હેતુ નિર્દોષતા સામેની અપીલમાં અપીલ અદાલતની વ્યાપક સત્તાઓને ઘટાડવાનો નથી. પુરાવાઓની સમીક્ષા કરવાની અને તેના પોતાના નિષ્કર્ષ પર આવવાની અદાલતની શક્તિને ઘટાડવાને બદલે નિર્દોષ જાહેર કરવામાં દખલ કરવા માટે અપીલ અદાલતની અનિચ્છા પર ભાર મૂકવા માટે આવા શબ્દસમૂહો "ભાષાના વિકાસ" ના સ્વરૂપમાં વધુ છે.

(૪) જો કે, અપીલ અદાલતે ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ કે નિર્દોષ જાહેર થવાના કિસ્સામાં આરોપીની તરફેણમાં બેવડી ધારણા છે. પ્રથમ, ગુનાહિત ન્યાયશાસ્ત્રના મૂળભૂત સિદ્ધાંત હેઠળ નિર્દોષતાની ધારણા તેના માટે ઉપલબ્ધ છે કે જ્યાં સુધી તે કાયદાની સક્ષમ અદાલત દ્વારા દોષિત સાબિત ન થાય ત્યાં સુધી દરેક વ્યક્તિને નિર્દોષ માનવામાં આવશે. બીજું, આરોપીએ તેની નિર્દોષતાને સુરક્ષિત કર્યા પછી, તેની

નિર્દોષતાની ધારણાને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા વધુ મજબૂત, પુનઃસ્થાપિત અને મજબૂત કરવામાં આવે છે.

(૫) જો રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના આધારે બે વાજબી તારણો શક્ય હોય, તો અપીલ અદાલતે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા નિર્દોષતાના તારણમાં ખલેલ પહોંચાડવી જોઈએ નહીં."

૪૦. વધુમાં, એચ. ડી. સુંદરા વિરુદ્ધ કર્ણાટક રાજ્ય [એચ. ડી. સુંદરા વિરુદ્ધ કર્ણાટક રાજ્ય, (૨૦૨૩) ૯ એસસીસી ૫૮૧: (૨૦૨૩) ૩ એસ. સી. સી. (સી. આર. આઈ.) ૭૪૮] આ અદાલતે કલમ ૩૭૮સી. આર. પી. સી. હેઠળ નિર્દોષ જાહેર કરવાની વિરુદ્ધ અપીલ સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે અપીલ અધિકારક્ષેત્રની કવાયતને સંચાલિત કરતા સિદ્ધાંતોનો સારાંશ નીચે મુજબ આપ્યો હતો:(એસ. સી. સી. પૃષ્ઠ ૫૮૪, પરિચ્છેદ ૮)

"૮. ... XXX XXX XXX

૮.૧.આરોપીની નિર્દોષતાની ધારણાને વધુ મજબૂત બનાવે છે;

૮.૨.અપીલ અદાલત, નિર્દોષતા સામેની અપીલની સુનાવણી કરતી વખતે, મૌખિક અને દસ્તાવેજી પુરાવાઓની પુનઃમૂલ્યાંકન કરવાનો હકદાર છે;

૮.૩.અપીલ અદાલતે, નિર્દોષતા સામેની અપીલનો નિર્ણય કરતી વખતે, પુરાવાની પુનઃમૂલ્યાંકન કર્યા પછી, વિચારણા કરવી જરૂરી છે કે શું ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા લેવામાં આવેલો મત સંભવિત મત છે કે જે રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના આધારે લેવામાં આવી શકે છે;

૮.૪.જો લેવામાં આવેલ દ્રષ્ટિકોણ સંભવિત દ્રષ્ટિકોણ હોય, તો અપીલ અદાલત નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશને આ આધાર પર ઉલટાવી શકતી નથી કે અન્ય દ્રષ્ટિકોણ પણ શક્ય હતો; અને

૮.૫.અપીલ અદાલત નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશમાં ત્યારે જ દખલ કરી શકે છે જ્યારે તે એવા નિષ્કર્ષ પર આવે કે જે રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના આધારે રેકૉર્ડ કરી શકાય તે એકમાત્ર નિષ્કર્ષ એ હતો કે આરોપીનો દોષ વાજબી શંકાની બહાર સાબિત થયો હતો અને અન્ય કોઈ નિષ્કર્ષ શક્ય ન હતો."

૪૧. આમ, તે શંકાની બહાર છે કે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા નિર્દોષતાના ચુકાદાને ઉલટાવવા માટે અપીલ કોર્ટ દ્વારા દખલગીરીનો અવકાશ

આરોપીની તરફેણનો ઉપયોગ નીચેના સિદ્ધાંતોના ચાર ખૂણાઓમાં થવો જોઈએ:

૪૧.૧.નિર્દોષ મુક્તિનો ચુકાદો પેટન્ટ વિકૃતિથી પીડાય છે;

જી.૨.તે રેકૉર્ડ પરના ભૌતિક પુરાવાને ધ્યાનમાં લેવા માટે ખોટી વાંચન/અવગણના પર આધારિત છે; અને

જી.૩.રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ પુરાવાઓમાંથી કોઈ બે વાજબી મંતવ્યો શક્ય નથી અને માત્ર આરોપીના અપરાધ સાથે સુસંગત દ્રષ્ટિકોણ શક્ય છે."

૮. તે કાયદાનો એક સ્થાયી સિદ્ધાંત છે કે નિર્દોષતા સામેની અપીલમાં, અપીલ અદાલતને મર્યાદા દ્વારા મર્યાદિત કરવામાં આવે છે કે નિર્દોષતાના ક્રમમાં કોઈ દખલગીરી કરવાની જરૂર નથી સિવાય કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરાયેલા પુરાવાની પ્રશંસા કર્યા પછી, એવું લાગે છે કે ત્યાં કેટલીક સ્પષ્ટ ગેરકાયદેસરતા અથવા વિકૃતિ છે જે કદાચ કોર્ટ દ્વારા પહોંચી શકાય ન હોત.તે પણ એક સ્થાયી સિદ્ધાંત છે કે પુરાવાની સમીક્ષા કરવા માટે અપીલ અદાલત પર કોઈ પ્રતિબંધ નથી, પરંતુ સામાન્ય રીતે નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશમાં દખલ કરવામાં આવશે નહીં કારણ કે નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશ દ્વારા આરોપીની નિર્દોષતાની ધારણા વધુ મજબૂત બને છે.ફોજદારી કેસોમાં ન્યાયના વહીવટની જાળમાં જે સુવર્ણ સૂત્ર ચાલે છે તે એ છે કે જો ફરિયાદી પક્ષના કેસમાં રજૂ કરાયેલા પુરાવા પર બે મંતવ્યો શક્ય હોય એટલે કે (i) આરોપીનો અપરાધ અને (ii) તેની નિર્દોષતા, તો જે મત આરોપીની તરફેણમાં છે તે અપનાવવો જોઈએ, અને જો ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપીની તરફેણમાં મત લીધો હોય, તો અપીલ અદાલતે

નિર્દોષતાના તારણોને ખલેલ પહોંચાડવી જોઈએ નહીં. અપીલ કોર્ટ ચુકાદા અને નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશમાં ત્યારે જ દખલ કરી શકે છે જ્યારે ત્યાં અનિવાર્ય અને નોંધપાત્ર કારણો હોય અને આદેશ સ્પષ્ટ રીતે ગેરવાજબી હોય અને જ્યાં અપીલ કોર્ટ નિષ્કર્ષ પર આવે કે પુરાવાના આધારે દોષિત ઠેરવવો જરૂરી છે.

૯. પીસી એક્ટ હેઠળના કેસોના સંદર્ભમાં, સર્વોચ્ચ અદાલત, અમન ભાટિયા વિરુદ્ધના કેસમાં. AIR ૨૦૨૫ SC ૩૧૫૩ માં નોંધાયેલ રાજ્ય (GNCT દિલ્હી) એ પેરા નંબર ૫૨ થી ૬૭ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

૫૨. નીરજ દત્તા વિરુદ્ધ રાજ્ય (એન. સી. ટી. દિલ્હી સરકાર) કેસમાં આ અદાલતની પાંચ ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે (૨૦૨૩) ૪ એસ. સી. સી. ૭૩૧ માં અહેવાલ આપ્યો હતો, જેમાં સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું હતું કે લાંચ આપનારની રજૂઆત અને જાહેર સેવકની માંગને ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા પી. સી. અધિનિયમની કલમ ૭ અને ૧૩ (૧) (ડી) (આઈ) અને (૨) હેઠળ દોષિત ઠેરવવાના મુદ્દામાં હકીકત તરીકે સાબિત કરવી પડશે. લાંચ આપનાર દ્વારા ઓફરના પુરાવા વિના અને જાહેર સેવક દ્વારા માંગ વિના ગેરકાયદેસર વળતરની સ્વીકૃતિ પીસી અધિનિયમની કલમ ૭ અને ૧૩ (૧) (ડી) (આઈ) અને (૨) હેઠળ ગુનો નહીં બને. સંબંધિત અવલોકનો નીચે પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવ્યા છે:

“ ૮૮.૪.(ડી) મુદ્દાની હકીકતને સાબિત કરવા માટે, એટલે કે, જાહેર સેવક દ્વારા ગેરકાયદેસર સંતોષની માંગ અને સ્વીકૃતિ, નીચેના પાસાઓને ધ્યાનમાં રાખવા પડશે:

(i) જો લાંચ આપનાર દ્વારા જાહેર સેવક પાસેથી કોઈ માંગ કર્યા વિના ચૂકવણી કરવાની દરખાસ્ત હોય અને તે ફક્ત દરખાસ્ત સ્વીકારે છે અને ગેરકાયદેસર વળતર મેળવે છે, તો તે મુજબ સ્વીકૃતિનો કેસ છે.

કાયદાની કલમ ૭. આવા કિસ્સામાં, જાહેર સેવક દ્વારા અગાઉથી માંગ કરવાની જરૂર નથી.

((૨) બીજી બાજુ, જો જાહેર સેવક માંગણી કરે છે અને લાંચ આપનાર માંગણી સ્વીકારે છે અને માંગેલી સંતોષની માંગણી કરે છે જે બદલામાં જાહેર સેવકને પ્રાપ્ત થાય છે, તો તે પ્રાપ્તિનો કેસ છે.પ્રાપ્તિના કિસ્સામાં, ગેરકાયદેસર સંતોષ માટેની અગાઉની માંગ જાહેર સેવક તરફથી આવે છે.આ કાયદાની કલમ ૧૩ (૧) (ડી) (i) અને (ii) હેઠળ ગુનો છે.

((૩) ઉપરોક્ત (૧) અને (૨) બંને કિસ્સાઓમાં લાંચ આપનારની રજૂઆત અને જાહેર સેવકની માંગને અનુક્રમે ફરિયાદી પક્ષે એક હકીકત તરીકે સાબિત કરવી પડશે.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, વધુ કંઈ વિના ગેરકાયદેસર સંતોષની માત્ર

સ્વીકૃતિ અથવા પ્રાપ્તિ તેને કાયદાની અનુક્રમે કલમ ૭ અથવા કલમ ૧૩ (૧) (ડી) (આઈ) અને (૨) હેઠળ ગુનો બનાવશે નહીં. તેથી, કાયદાની કલમ ૭ હેઠળ, ગુનાને ઘરે લાવવા માટે, એક પ્રસ્તાવ હોવો જોઈએ જે લાંચ આપનાર તરફથી આવે છે જે જાહેર સેવક દ્વારા સ્વીકારવામાં આવે છે જે તેને ગુનો બનાવશે.તેવી જ રીતે, જ્યારે સરકારી કર્મચારી દ્વારા લાંચ આપનાર દ્વારા અગાઉથી માંગ સ્વીકારવામાં આવે છે અને બદલામાં જાહેર સેવક દ્વારા ચૂકવણી કરવામાં આવે છે, ત્યારે તે કાયદાની કલમ ૧૩ (૧) (ડી) (આઈ) અને (૨) હેઠળ પાલનનો ગુનો ગણાશે.

૫૩. આ અદાલતે પી. સત્યનારાયણા મૂર્તિવ કેસમાં વધુ સમજાવ્યું હતું.(૨૦૧૫) ૧૦ એસ. સી. સી. ૧૫૨માં નોંધાયેલ એ. પી. ગું રાજ્ય નીચે મુજબ છે:

૨૩. આમ, ગેરકાયદેસર સંતોષની માંગનો પુરાવો કલમ ૭ અને ૧૩ (૧) (ડી) હેઠળ ગુનાની ગંભીરતા છે.

((i) અને (ii) અધિનિયમ અને તેની ગેરહાજરીમાં, નિશ્ચિતપણે તેના માટેનો આરોપ નિષ્ફળ જશે.ગેરકાયદેસર સમાધાન અથવા તેની વસૂલાત દ્વારા કથિત રીતે કોઈ પણ રકમની માત્ર સ્વીકૃતિ, માંગના પુરાવાને નકારી કાઢે છે, તેથી તે

કાયદાની આ બે કલમો હેઠળ આરોપને ઘરે લાવવા માટે પૂરતો રહેશે નહીં. પરિણામે, ગેરકાયદેસર વળતરની માંગને સાબિત કરવામાં ફરિયાદી પક્ષની નિષ્ફળતા જીવલેણ ગણાશે અને કાયદાની કલમ ૭ અથવા ૧૩ હેઠળ ગુનાના આરોપી વ્યક્તિ પાસેથી માત્ર રકમની વસૂલાત તે હેઠળ તેને દોષિત ઠેરવશે નહીં."

પ૪. કાયદાના ઉપરોક્ત ખુલાસામાંથી, તે સુરક્ષિત રીતે તારણ કાઢી શકાય છે કે માંગના પુરાવાની ગેરહાજરીમાં, જાહેર સેવક પાસેથી દૂષિત ચલણી નોટો રાખવી અને તેની વસૂલાત કરવી, પીસી અધિનિયમની અનુક્રમે કલમ ૭ અને ૧૩ (૧) (ડી) હેઠળ ગુનો સ્થાપિત કરવા માટે પૂરતી નથી. પરિણામે, ગેરકાયદેસર સંતોષની માંગના પુરાવા વિના, એવું ન કહી શકાય કે જાહેર સેવકે પી. સી. અધિનિયમની કલમ ૧૩ (૧) (ડી) ની દ્રષ્ટિએ કોઈ મૂલ્યવાન વસ્તુ અથવા આર્થિક લાભ મેળવવા માટે ભ્રષ્ટ્ર અથવા ગેરકાયદેસર માધ્યમોનો ઉપયોગ કર્યો હતો, અથવા પોતાના પદનો દુરુપયોગ કર્યો હતો.

પ૫. વર્તમાન કેસ "લાંચ આપનાર દ્વારા ચૂકવણી કરવાની રજૂઆત" માંથી એક નથી, જ્યાં જાહેર સેવક તરફથી કોઈ માંગની ગેરહાજરીમાં, ગેરકાયદેસર સંતોષની માત્ર સ્વીકૃતિ એ પી. સી. અધિનિયમની કલમ

૭ હેઠળ ગુનો ગણાશે. "પ્રસ્તાવ" અભિવ્યક્તિ સૂચવે છે કે આપવાનો ઇરાદો વ્યક્ત કરવામાં આવે છે, જે પ્રાપ્તકર્તા દ્વારા વાતચીત અને સમજવામાં આવવો જોઈએ, જે મનની મુલાકાત તરફ દોરી જાય છે.પરિણામે, દરખાસ્ત સ્વીકારવામાં આવે છે.કલમ ૭ હેઠળ ગુનો બનવા માટે આવી સ્વીકૃતિ માટે, તે સ્થાપિત કરવા માટે સ્પષ્ટ અને નક્કર પુરાવા હોવા જોઈએ કે જાહેર સેવક આ પ્રસ્તાવથી વાકેફ હતા અને તેને ગેરકાયદેસર સંતોષ તરીકે જાણીને સ્વેચ્છાએ તેનો સ્વીકાર કર્યો હતો.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, જ્યાં કોઈ સ્પષ્ટ માંગણી ન હોય ત્યાં પણ, લાંચ આપનાર અને લાંચ લેનાર લાંચ આપવાના પ્રસ્તાવની હકીકતના સંદર્ભમાં એડ આઈડેમ હોવાનું દર્શાવવું જોઈએ.

૫૬. ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતોને રેકૉર્ડ પરના પુરાવા પર લાગુ કરીને, અમારો વિચાર છે કે, ફરિયાદીની જુબાની અને પંચ સાક્ષીની જુબાનીમાં ભૌતિક અસાતત્યતાને ધ્યાનમાં રાખીને, અહીં અપીલકર્તા દ્વારા માંગનો આરોપ સ્પષ્ટ રીતે બહાર આવતો નથી, વાજબી શંકાની બહાર સાબિત થવા દો.

૫૭. નિઃશંકપણે, સંપૂર્ણ વિશ્વસનીય સાક્ષી સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે, અદાલતને કોઈ નિષ્કર્ષ પર પહોંચવામાં કોઈ મુશ્કેલી પડતી નથી, તે ફક્ત આવી જુબાનીના આધારે દોષિત ઠેરવી શકે છે અથવા નિર્દોષ જાહેર કરી શકે છે, જો કે તે રસ, અક્ષમતા અથવા તાબેદારીની

કોઈપણ શંકાથી મુક્ત હોય.તેવી જ રીતે, સંપૂર્ણપણે અવિશ્વસનીય સાક્ષીના કિસ્સામાં, અદાલતને ફરીથી જુબાનીને નકારી કાઢવામાં કોઈ અસ્પષ્ટતાનો સામનો કરવો પડતો નથી.વાસ્તવિક પડકાર ત્યારે ઊભો થાય છે જ્યારે સાક્ષી ન તો સંપૂર્ણપણે વિશ્વસનીય હોય છે અને ન તો સંપૂર્ણપણે અવિશ્વસનીય હોય છે.આવી પરિસ્થિતિઓમાં, અદાલતે સાવચેતી સાથે આગળ વધવું જોઈએ અને પ્રત્યક્ષ અથવા પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવા દ્વારા ભૌતિક વિગતોમાં સમર્થન મેળવવું જોઈએ.એક જ સાક્ષીની જુબાની પર કાર્યવાહી કરવાની અદાલતની ફરજ ત્યારે ઊભી થાય છે જ્યારે તે જુબાનીના કાળજીપૂર્વક અવલોકન પર સંતુષ્ટ થાય છે કે તે તમામ કલંક અને શંકાઓથી મુક્ત છે. [જુઓ:વેદિવેલુ થેવર વિ. મદ્રાસ રાજ્ય, ૧૯૫૭ એસસીસી ઓનલાઈન એસસી ૧૩; મધ્ય પ્રદેશ રાજ્ય વિ. બલવીર સિંહ, ૨૦૨૫એસસીસી ઓનલાઈન એસસી ૩૯૦]

૫૮. તેમ છતાં, એવું ન કહી શકાય કે ફરિયાદીએ ફરિયાદી પક્ષના કેસને બિલકુલ સમર્થન આપ્યું ન હતું, તેમ છતાં તેની જુબાની અને પંચ સાક્ષીની જુબાની વચ્ચે ભૌતિક અસાતત્યતા સાથે નોંધપાત્ર તથ્યો જાહેર કરવામાં તેના તરફથી ભૂલો થઈ હતી.ફરિયાદી અને દરોડા અધિકારીની જુબાની દર્શાવે છે કે પંચ સાક્ષીને ફરિયાદીની સાથે જવાની સૂચના આપવામાં આવી હતી જેથી દરોડા પાડતી ટીમ

અપીલકર્તા ગેરકાયદેસર સમાધાનની માંગ કરે તે જલદી તેને પકડી શકે.પંચ સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું કે તે વ્યવહાર સમયે ફરિયાદી અને અપીલકર્તાની નજીક હતો.પંચ સાક્ષીએ વધુમાં જુબાની આપી હતી કે અપીલકર્તાના કાઉન્ટર પર અન્ય કોઈ વ્યક્તિ ન હતી અને આમ પંચ સાક્ષી દ્વારા ફરિયાદી અને અપીલકર્તા વચ્ચે યોગ્ય રીતે સાંભળવામાં ન આવે તેવી વાતચીતની શક્યતા પણ નજીવી છે.

૫૯. પંચ સાક્ષીની જરૂરિયાત અને ઈચ્છનીયતા ખાસ કરીને વ્યવહારો વિશે જાગૃત રહેવાની અને દરોડા પાડવાની સુવિધા આપવાની છે.જ્યારે તેની માંગણી અંગે પૂછપરછ કરવામાં આવી ત્યારે રૂ. ૧૨/- અપીલકર્તા દ્વારા કરવામાં આવતા, પંચ સાક્ષીને યાદ નહોતું કે તેણે દરોડા અધિકારીને રૂ. ૧૨/- ને બદલે રૂ. ૧૦/-વધુમાં, રેઈડ અધિકારીએ જુબાની આપી હતી કે તેણે રૂ. ૨/-ફરિયાદી પક્ષે અપીલકર્તાની માંગના આરોપ પર અન્ય કોઈ સાક્ષીની તપાસ કરી ન હતી.

૬૦. વધુમાં, પંચ સાક્ષીએ જ્યારે માંગ સંબંધિત ચોક્કસ પ્રશ્નનો સામનો કર્યો ત્યારે તેમણે કહ્યું કે અપીલકર્તાએ રૂ. ૧૨/- મૂલ્યના સ્ટેમ્પ પેપર માટે રૂ. ૧૦/-તેમણે કોઈ ગર્ભિત માંગની હાજરીનો પણ સંકેત આપ્યો ન હતો.

૬૧. અપીલકર્તાની ધરપકડ અને જમી અને સ્થળ પર આઈ. ઓ. ને બોલાવવા વચ્ચે આશરે ત્રણ કલાકના અસ્પષ્ટ વિલંબ અંગે શંકા વ્યક્ત કરવા માટે પણ અમે મજબૂર છીએ.ફરિયાદી અને દરોડા અધિકારીના જણાવ્યા અનુસાર, તેઓ લગભગ ૩ વાગ્યે સબ-રજિસ્ટ્રારની ઓફિસમાં પહોંચ્યા હતા:૪૫ પીએમ અને રેઈડ ઓફિસરને લગભગ ૪ વાગ્યે પંચ સાક્ષી તરફથી પૂર્વ-ગોઠવેલ સંકેત મળ્યો:૦૦ પીએમ. ચલણી નોટોનો જમી મેમો જમીનો સમય ૪ તરીકે દર્શાવે છે:૧૫ પીએમ. જો કે, આઈ. ઓ. એ જણાવ્યું હતું કે રેઈડ ઓફિસર દ્વારા તેને ૭ વાગ્યે જ ઘટના સ્થળે બોલાવવામાં આવ્યો હતો:૧૫ PM.Further, સ્ટેમ્પ પેપર અને વેચાણ રજિસ્ટરના જમી મેમોમાં જમીના સમયનો ઉલ્લેખ નથી.

૬૨. વધુમાં, અમે એ હકીકતથી વાકેફ છીએ કે માત્ર બે ચલણી નોટો મળી આવી હતી, જે બંને પર ફેનોલ્ફથાલીન પાવડરનો લેપ કરવામાં આવ્યો હતો.નોંધપાત્ર રીતે, દલીલ માટે ફરિયાદી પક્ષના કેસને સ્વીકારીને પણ, અપીલકર્તા કાયદેસર રીતે રૂ. ૧૦/- સ્ટેમ્પ પેપર માટે, લાંચ માટે કોઈપણ માંગને ધ્યાનમાં લીધા વગર.ત્યારથી રૂ. ૧૦/- ની નોટ જ દૂષિત હતી, તે નક્કી કરવું મુશ્કેલ બની જાય છે કે શું દ્રાવણના રંગમાં ફેરફાર રૂ. ૧૦/- અથવા રૂ. ૨/- નોંધ.તેથી,

ઉકેલને માત્ર ગુલાબી રંગથી ફેરવવાથી, ગેરકાયદેસર સંતોષની સ્વીકૃતિ સ્થાપિત થઈ શકતી નથી.

પી. સી. અધિનિયમની કલમ ૨૦ હેઠળ ધારણા

૬૩. જ્યાં સુધી પી. સી. અધિનિયમની કલમ ૨૦ હેઠળની ધારણાનો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી આવી ધારણા અનુક્રમે કલમ ૭ અને ૧૧ હેઠળના ગુના માટે જ કરવામાં આવે છે અને પી. સી. અધિનિયમની કલમ ૧૩ (૧) (ડી) હેઠળના ગુના માટે નહીં. આ ધારણા ગેરકાયદેસર સંતોષની સ્વીકૃતિની સાબિતી પર આધારિત છે, જેની અસર એ છે કે સંતોષની માંગ કરવામાં આવી હતી અને તેને પી. સી. અધિનિયમની કલમ ૭ હેઠળ વિચારેલા હેતુ અથવા પુરસ્કાર તરીકે સ્વીકારવામાં આવ્યો હતો. સ્વીકૃતિનો આ પ્રકારનો પુરાવો ત્યારે જ મળી શકે છે જ્યારે માંગ સાબિત થાય.

૬૪. તે કિસ્સામાં, નિષ્કર્ષ પર આવવાના હેતુ માટે એકલા ફરિયાદી પુરાવા પર વિચાર કરી શકાતો નથી. ફરિયાદી પક્ષની આગેવાની હેઠળના પુરાવા અને બચાવ પક્ષના સાક્ષીઓ દ્વારા કરવામાં આવેલા સૂચનો, જો કોઈ હોય તો, પણ ધ્યાનમાં લેવા જરૂરી છે. તે પછી તે જોવાનું છે કે શું અદાલત સમક્ષ રજૂ કરાયેલા સમગ્ર પુરાવાની કુલ અસર એવી પ્રકૃતિની છે કે જેના દ્વારા શક્ય એકમાત્ર નિષ્કર્ષ એ હતો કે જાહેર સેવકે રકમ સ્વીકારી હતી. જો જવાબ હકારાત્મક હોય, તો જ

એવું માની શકાય છે કે ફરિયાદી પક્ષે વાજબી શંકાની બહાર કેસ સ્થાપિત કર્યો છે.

૬૫. નિઃશંકપણે, કલમ ૨૦ હેઠળની ધારણા ત્યારે ઊભી થાય છે જ્યારે તે સ્થાપિત થાય છે કે જાહેર સેવકે સંતોષ સ્વીકાર્યો છે.જો કે, આવી સ્વીકૃતિ થઈ છે કે કેમ તે નક્કી કરવા માટે, સુનાવણીમાં રજૂ કરાયેલા પુરાવાઓની સંપૂર્ણતાની પ્રશંસા કરવી આવશ્યક છે.ફરિયાદી પક્ષની આગેવાની હેઠળના પુરાવા, બચાવ પક્ષના સાક્ષીઓ દ્વારા કરવામાં આવેલા સૂચનો, જો કોઈ હોય તો, સમગ્ર રેકૉર્ડ પર વિચાર કરવો જરૂરી છે.જો તમામ પુરાવાઓની સંચિત અસર એવી હોય કે એકમાત્ર સંભવિત નિષ્કર્ષ એ હોય કે સરકારી કર્મચારીએ સંતોષ સ્વીકાર્યો હોય તો જ એવું કહી શકાય કે ફરિયાદી પક્ષે તેના કેસને વાજબી શંકાની બહાર સ્થાપિત કર્યો છે.

૬૬. સમગ્ર પુરાવાની તપાસ પર અમારો અભિપ્રાય છે કે ફરિયાદી પક્ષ એ. સી. બી. દ્વારા મુકવામાં આવેલી જાળમાં લાંચ માંગવી અને તેની સ્વીકૃતિને તમામ વાજબી શંકાની બહાર સ્થાપિત કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યો છે. આવા સંજોગોમાં, કલમ ૨૦ હેઠળ પૂર્વધારણાનો કોઈ પ્રશ્ન જ નથી.પરિણામે, અમે પોતાને એવા નિષ્કર્ષ પર આવવા માટે મજબૂર અનુભવીએ છીએ કે કાયદાની કલમ ૧૩ (૨) સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૧૩ (૧) (ડી) (આઈ) અને (૨) હેઠળ

અપીલકર્તાની દોષિતતાને સમર્થન આપવું સંપૂર્ણપણે ગેરકાયદેસર રહેશે.

૧૦. કાયદાના સ્થાયી સિદ્ધાંતોના પ્રકાશમાં, રેકૉર્ડ પરના પુરાવાની ફરીથી પ્રશંસા કરવામાં આવે છે અને પીડબ્લ્યુ-૧, ફરિયાદી, ઉકાભાઈ જીવરાજભાઈ મોતીસારિયાએ આંક-૧૭ પર તપાસ કરીને તેમની ફરિયાદમાં જણાવ્યા મુજબ હકીકતો વર્ણવી છે, જે આંક-૧૮ પર રજૂ કરવામાં આવે છે. સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે આરોપી નં.૧ તેણે પેસેન્જર રિક્ષા તરીકે પોતાની રિક્ષા ચલાવવા માટે દર મહિને રૂ. ૧૦૦ ની રકમની માંગણી કરી હતી અને તે એસીબી ACB પોલીસ સ્ટેશનમાં ગયો હતો અને ફરિયાદ નોંધાવી હતી. જ્યાં સુધી જાળની વાત છે, સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે તેની રિક્ષા દામનગર ગુરુકુલમાં પડેલી હતી અને તે, પંચ સાક્ષીઓ અને દરોડા પાડનાર પક્ષના સભ્યો લગભગ ૯ વાગ્યે રવાના થયા હતા:૦૦ હું અમરેલીથી લાઠીથી દામનગર જવા માટે છું અને તે પંચ સાક્ષીઓ અને ૨-૩ અન્ય વ્યક્તિઓ સાથે રિક્ષામાં બેઠો હતો. તે રિક્ષા ચલાવી રહ્યો હતો અને તેઓ દામનગર ગયા પરંતુ તેઓ કોઈને શોધી શક્યા નહીં. લગભગ ૫ વાગ્યે:૦૦સાંજે, તે ચોક પર આવ્યો અને આરોપી નં.૧ તેણે તેની રિક્ષા રોકી અને રકમ વિશે હાવભાવ કર્યો અને તેણે પોતાના ખિસ્સામાં હાથ મૂક્યો અને રકમ કાઢીને આરોપી તરફ પકડી લીધી પરંતુ આરોપીએ ના.૧ તેણે રકમ સ્વીકારવાનો ઈનકાર કર્યો હતો. તેણે ચલણી નોટો પાછા પોતાના ખિસ્સામાં મૂકી

અને પોતાની રિક્ષા લઈને બસ સ્ટેન્ડ પર ગયો અને જ્યારે તે બસ સ્ટેન્ડ પર રાહ જોઈ રહ્યો હતો ત્યારે આરોપી નં.૨ આવ્યા અને રૂ. ૧૦૦ ની રકમની માંગ કરી— આરોપી નં.૧ અને તેણે પોતાના ખિસ્સામાંથી રૂ. ૧૦૦ ની રકમ લીધી અને આરોપી નં.૨ જેમણે તે સ્વીકાર્યું અને તેને પોતાના પેન્ટના ખિસ્સામાં મૂકી દીધું.પૂર્વનિર્ધારિત સંકેત આપવામાં આવ્યો હતો અને આરોપી નં.૨ પકડાયો હતો અને તેઓ તે સ્થળે ગયા હતા જ્યાં આરોપી નં.૧ હતો અને તે મળી આવ્યો ન હતો અને તે તે જગ્યાએ પકડાયો હતો.આરોપીના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા કોસ— એક્ઝામિનેશનમાં સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે અગાઉ આરોપી નં.૧ તેણે ક્યારેય તેની રિક્ષાને રોકી ન હતી અને દામનગર પોલીસ સ્ટેશનમાંથી કોઈએ ક્યારેય તેની રિક્ષાને રોકી ન હતી.જ્યારે તે રિક્ષા ચલાવી રહ્યો હતો ત્યારે આરોપી નં.૧ તે ક્યારેય તેને મળ્યો ન હતો અને તે ક્યારેય પોલીસ સ્ટેશન ગયો ન હતો અને ક્યારેય આરોપી નં.૧ પોલીસ સ્ટેશનમાં.તેણે આરોપી નં.૧ પોલીસ ગણવેશમાં અને અન્ય વ્યક્તિઓની પૂછપરછ પછી, તેને આરોપી નં.૧.તેણે તે વ્યક્તિનું નામ જાહેર કર્યું ન હતું, જેણે તેને આરોપી નં.૧ પોલીસને.આરોપી નં.૧ તેણે ક્યારેય તેની સામે ફરિયાદ નોંધાવી ન હતી અને તે અન્ય કોઈ વ્યક્તિનું નામ ન લઈ શકે, જે દામનગર પોલીસ સ્ટેશનમાં કામ કરતો હતો.ફરિયાદમાં તેણે માત્ર આરોપીનું નામ ભૂપતભાઈ તરીકે ઉલ્લેખ કર્યો છે અને આરોપીના પિતાનું નામ લીધું નથી અને જ્યારે તે ફરિયાદ નોંધાવવા ગયો ત્યારે એ. સી. બી. પોલીસે તેની રિક્ષાના દસ્તાવેજો માંગ્યા ન હતા.તેઓ છેલ્લા ત્રણ વર્ષથી તેમની રિક્ષા

ચલાવી રહ્યા હતા અને કોઈએ તેમની પાસેથી કોઈ હસાની રકમ માંગી ન હતી અને જ્યારે તેઓ અમરેલીથી રવાના થયા ત્યારે રકમની અદલાબદલી ક્યાં કરવામાં આવશે તે નક્કી કરવામાં આવ્યું ન હતું.

૧૦.૧.પીડબ્લ્યુ-૨ ગૌરવકુમાર જયંતીલાલ તારવાડીની આંક-૨૦ પર તપાસ કરવામાં આવી હતી, જે પંચ સાક્ષી છે, જેણે ટ્રેપ બિછાવનાર અધિકારી દ્વારા ૨૯.૦૫.૨૦૦૨ પર હાથ ધરવામાં આવેલી પ્રક્રિયા વર્ણવી હતી, જ્યારે તેને અને અન્ય પંચ સાક્ષી સંજયભાઈ ભગવાનજીભાઈ છતબરને ટ્રેપ સફળ ન થાય ત્યાં સુધી એ. સી. બી. પોલીસ સ્ટેશનમાં બોલાવવામાં આવ્યા હતા.સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે એન્થ્રેસીન પાવડર અને અલ્ટ્રાવાયોલેટ લેમ્પનું પ્રદર્શન કરવામાં આવ્યું હતું અને એન્થ્રેસીન પાવડરથી ભરેલી ચલણી નોટો ફરિયાદીના ડાબા શર્ટના ખિસ્સામાં મૂકવામાં આવી હતી તે પછી તે અન્ય પંચ સાક્ષી, ફરિયાદી અને દરોડા પાડતા પક્ષના સભ્યો સાથે અમરેલીથી રવાના થયો હતો.તેઓ અમરેલીથી લાઠી બાયપાસ તરફ રવાના થયા અને ગુરુકુલ નજીક દામનગર આવ્યા જ્યાં ફરિયાદીની રિક્ષા પડેલી હતી અને તે, અન્ય પંચ સાક્ષી અને ફરિયાદી દરોડા પાડતા પક્ષના કેટલાક સભ્યો સાથે રિક્ષામાં બેઠા હતા.કોસરોડ્સ પર, તેઓ આરોપી નં.૧ અને તેની રાહ જોઈ અને ફરિયાદીએ અન્ય રિક્ષા ચાલકો પાસેથી આરોપી નં.૧.લગભગ ૪.૧૫ p.m., તેમને ખબર પડી કે આરોપી નં.૧ તે ચોક પર હતો અને ફરિયાદી અને બંને પંચ સાક્ષીઓ ચોક પર ગયા હતા.આરોપી નં.૧ ફરિયાદીની રિક્ષા રોકી.ફરિયાદીએ આરોપી નં.૧ કે તેણે રૂ.

૧૦૦ ની રકમ હમ્માં લાવી હતી અને આરોપી નં.૧ ફરિયાદી પાસેથી સાક્ષીની ઓળખ વિશે પૂછપરછ કરી.ફરિયાદીએ તેને કહ્યું કે તે એક મુસાફર છે અને તેણે તે જગ્યાએ ઉતરવાનું છે અને આરોપીએ તેને કહ્યું કે તે પૈસા તેની પાસે રાખે અને તે પછીથી તેને એકત્રિત કરશે.પંચ નં.૧ રીક્ષામાંથી ઉતર્યા અને ફરિયાદી રીક્ષા લઈને અવેદા ચોક તરફ ગયો.

છટકું પછી જ્યારે રકમ આરોપીના કબજામાં મળી ત્યારે નં.૨, તેઓ તે સ્થળે આવ્યા જ્યાં આરોપી નં.૧ તેઓ ઊભા હતા અને તેઓ ફરિયાદીના ઘરની સામેના એક ઘરમાં ગયા અને અલ્ટ્રાવાયોલેટ લેમ્પનું પરીક્ષણ કર્યું અને સાક્ષીએ આરોપી નં.૨.આરોપીના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા કોસ-એક્ઝામિનેશનમાં સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે તે અગાઉ ક્યારેય દામનગર ગયો ન હતો અને તેને ફરિયાદી સાથે છાયા સાક્ષી બનવાની સૂચના આપવામાં આવી હતી.પંચ નં.૨ દરોડા પાડનાર પક્ષના સભ્યો સાથે રહેવાની સૂચના આપવામાં આવી હતી અને ફરિયાદીને તેના જમણા હાથથી ચલણી નોટો લેવાની સૂચના આપવામાં આવી હતી અને જો ગેરકાયદેસર વળતરની રકમ આપવાનો પ્રસંગ ઊભો થાય તો જ તે આપવાની સૂચના આપવામાં આવી હતી.ફરિયાદીએ સીધા જ આરોપીને કહ્યું હતું કે તે રૂ. ૧૦૦ ના હમ્માં રકમ લઈને આવ્યો છે-અને તે પહેલાં, તેમની વચ્ચે કોઈ વાતચીત થઈ ન હતી.તેણે આરોપી નંબર ૧ પાસેથી દૂષિત ચલણી નોટો જપ્ત કરી હતી.૨.

૧૦.૨.પીડબ્લ્યુ-૩ સંજયભાઈ ભગવાનજીભાઈ છતબરની આંક-૨૩ પર તપાસ કરવામાં આવી છે, તે અન્ય પંચ સાક્ષી છે, જે ફરિયાદી અને પંચ સાક્ષી

અને ટ્રાયલ સમયે રિક્ષામાં દરોડા પાડતા પક્ષના સભ્યો સાથે હતા.સાક્ષીએ ૨૯.૦૫.૨૦૦૫ પર હાથ ધરવામાં આવેલી પ્રક્રિયા વર્ણવી છે જ્યારે તે અને અન્ય પંચ સાક્ષી ગૌરવકુમાર જયંતીલાલ તારવાડી એસીપી પોલીસ સ્ટેશનમાં આવ્યા હતા.સાક્ષીએ ફરિયાદી પક્ષના કેસને ટેકો આપ્યો છે, અને કોસ-એક્ઝામિનેશનમાં સ્વીકાર્યું છે કે છટકું પછી તેઓ બધા એક રિક્ષામાં ગયા હતા અને આરોપી નં.૨ તેને ડ્રાઇવર સીટ પર ફરિયાદીની નજીક રિક્ષાના આગળના ભાગમાં બેસવાનું કહેવામાં આવ્યું હતું.આરોપી નં.૨ તે રકમ લેવા માટે ગોળી પર આવ્યો હતો અને જ્યારે તેણે રકમ સ્વીકારી હતી, ત્યારે તે ગોળીમાંથી નીચે પડ્યો ન હતો.તેણે જમણી બાજુના ખિસ્સામાં તેના ઘૂંટણ પર રકમ મૂકી હતી અને તેને ખબર નથી કે તે સમયે ખિસ્સું ખુલ્લું હતું કે બંધ.તેઓએ આરોપી નં.૨.

૧૦.૩.પીડબ્લ્યુ-૪ કાંતિલાલ પચભાઈ ચૌધરીની તપાસ આંક-૧૧૦ પર કરવામાં આવી છે, તે ટ્રેપ બિછાવનાર અધિકારી છે, જેમણે ૨૯.૦૫.૨૦૦૨ પર તેમના દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલી સમગ્ર પ્રક્રિયા વર્ણવી છે જ્યારે ફરિયાદી ઉકાભાઈ જીવરાજભાઈ એ. સી. બી. પોલીસ સ્ટેશનમાં આવ્યા હતા જ્યાં સુધી ટ્રેપ સફળ ન થઈ.આરોપીના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા કોસ-એક્ઝામિનેશનમાં, સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે ફરિયાદમાં, ગેરકાયદેસર વળતરની રકમ કઈ જગ્યાએ સ્વીકારવાની હતી તે નક્કી કરવામાં આવ્યું ન હતું અને તે સ્વીકારવાનો સમય પણ નક્કી કરવામાં આવ્યો ન હતો.ફરિયાદીએ આરોપીઓને મળવા ચોક પર જવાનું નક્કી કર્યું હતું.તેઓએ જાળ માટે કુલ છ કલાક પસાર કર્યા હતા અને

તેઓ પગપાળા ગયા હતા જ્યારે ફરિયાદી અને અન્ય લોકો રિક્ષામાં ગયા હતા.આરોપી નં.૧ તે કોસરોડ પર હતો અને તેણે આરોપી નં.૧ તેના ગુપ્ત બાતમીદાર પાસેથી, જેણે તેને કહ્યું હતું કે આરોપી ચોક પર છે.તેઓ આરોપીઓને ચોક પર મળ્યા નહીં અને અવેદા ચોક પર જવાનું નક્કી કર્યું.જ્યારે ફરિયાદી અને પંચ સાક્ષીઓ આરોપી નં.૧ પ્રથમ વખત, ફરિયાદીએ તેને ઓફર કરી હોવા છતાં તેણે ગેરકાયદેસર લાભની રકમ સ્વીકારી ન હતી.તેને આરોપી નં. વચ્ચે કોઈ સંબંધ જોવા મળ્યો ન હતો.૧ અને આરોપી નં.૨ અને તેણે આરોપી નં.૨.

૧૦.૪.પીડબ્લ્યુ-૫ રાણાભાઈ દેવશીભાઈ ઉલ્વાએ તપાસ અધિકારી તરીકે ૧૧૨ ની તપાસ કરી હતી, જેમણે તપાસ દરમિયાન તેમના દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલી પ્રક્રિયા વર્ણવી છે.આરોપીના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા કોસ- એક્ઝામિનેશનમાં, સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે તેણે પંચ સાક્ષીઓ અને દરોડા પાડતા પક્ષના સભ્યોના નિવેદનો સિવાય કોઈ સ્વતંત્ર સાક્ષીઓના નિવેદનો નોંધ્યા નથી.તેણે મકાન માલિકનું નિવેદન નોંધ્યું હતું પરંતુ તેણે આરોપપત્રમાં મકાન માલિકનું નિવેદન સામેલ કર્યું ન હતું.સાક્ષીએ આંક-૧૧૫ પર કાર્યવાહી માટે મંજૂરીનો આદેશ અને આંક-૧૧૪ પર આરોપીનો સર્વિસ રેકૉર્ડ રજૂ કર્યો છે.

૧૧. સમગ્ર ફરિયાદી પક્ષના પુરાવાની વ્યાપક પ્રશંસા પર, તે બહાર આવે છે કે, ફરિયાદી ઉકાભાઈ જીવરાજભાઈ મોતીસરિયા અનુસાર, ગેરકાયદેસર વળતરની પ્રારંભિક માંગ કથિત રીતે આરોપી નં.૧ રપ.૦૫.૨૦૦૨ પર અને ફરી એકવાર

૨૮.૦૫.૨૦૦૨ પર જ્યારે ફરિયાદી તેની ઓટો-રિક્ષામાં મુસાફરોને લઈ જઈ રહ્યો હતો.જો કે, કથિત પ્રારંભિક માંગની કોઈ સ્વતંત્ર પુષ્ટિ નથી.ફરિયાદી પોતે સ્વીકારે છે કે કથિત માંગ સમયે રિક્ષામાં ઘણા મુસાફરો હાજર હતા, પરંતુ તે મુસાફરોમાંથી કોઈની પણ ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા તપાસ કરવામાં આવી નથી.આમ, પ્રારંભિક માંગનો દાવો માત્ર ફરિયાદીના અચોક્કસ દાવાઓ પર આધારિત છે.આરોપી સામેનો આરોપ નં.૧ તે એ છે કે તેણે ફરિયાદી પાસેથી તેની રિક્ષા ચલાવવાની મંજૂરી આપવા માટે રૂ. ૧૦૦ માંગ્યું અને

અન્યથા વાહનની અટકાયત કરવામાં આવશે તેવી ધમકી આપી હતી.આ ગંભીર આરોપ હોવા છતાં, ફરિયાદીએ ન તો પોલીસ સ્ટેશનમાં કોઈ ફરિયાદ નોંધાવી કે ન તો કોઈ ઉચ્ચ અધિકારીનો સંપર્ક કર્યો.તેમણે ૨ થી ૩ દિવસના વિલંબ પછી જ સીધા એ. સી. બી. પોલીસ સ્ટેશનનો સંપર્ક કર્યો, જે તેમના નિવેદનની સ્વયંસ્ફુર્તતા, વિશ્વસનીયતા અને સત્યતા પર ગંભીર શંકા પેદા કરે છે.ફરિયાદીએ વધુમાં સ્વીકાર્યું છે કે જ્યારે તેણે એ. સી. બી. પોલીસ સ્ટેશનનો સંપર્ક કર્યો ત્યારે તેને આરોપી નં.૧.ફરિયાદીના પોતાના નિવેદન અનુસાર, આરોપી નં.૧ જ્યારે તેને ઓફર કરવામાં આવી ત્યારે તેણે પૈસા સ્વીકાર્યા નહોતા.કથિત સ્વીકૃતિ આરોપી નં.૨ સંપૂર્ણપણે અલગ સ્થાન પર, બસ સ્ટેન્ડ નજીક.ફરિયાદી પક્ષના સમગ્ર પુરાવાઓમાં આરોપી નં.૧ અને આરોપી નં.૨.જોકે દૂષિત ચલણી નોટો આરોપી નં.૨, એવો કોઈ પુરાવો નથી કે આરોપી નં.૧ તેણે કોઈપણ ગેરકાયદેસર લાભની માંગ કરી હતી અથવા આરોપી નં. ૨ એ આરોપી નં. ૨ માટે

વાહક તરીકે રકમ સ્વીકારી.૧.પંચ સાક્ષી પીડબ્લ્યુ-૨ ગૌરવકુમાર જયંતીલાલ તરવાડીએ સ્વીકાર્યું છે કે તેમને દામનગર ચોક પરની કથિત અગાઉની માંગ વિશે કોઈ વ્યક્તિગત માહિતી નથી અને ન તો આરોપી નં.૧ આરોપી નં.૨.તેની જુબાની સંપૂર્ણપણે ફરિયાદી દ્વારા તેને જે વર્ણવવામાં આવી હતી તેના પર આધારિત છે અને આવી વ્યુત્પન્ન જુબાની આરોપી નં.૧.બીજા પંચ સાક્ષી પીડબ્લ્યુ-૩ સંજયભાઈ ભગવાનજીભાઈ છતબરે માત્ર એ હકીકતને સમર્થન આપ્યું છે કે દૂષિત ચલણી નોટો આરોપી નં.૨; જો કે, તેનો પુરાવો આરોપી નં.૧.

૧૨. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ ફરિયાદી પક્ષના પુરાવાના તમામ પાસાઓ પર ચર્ચા કરી છે અને તારણ કાઢ્યું છે કે આરોપીની સજાને ટેકો આપવા માટે કોઈ વિશ્વસનીય પુરાવા નથી અને ફરિયાદી પક્ષ આરોપી સામે આરોપ સ્થાપિત કરવામાં ખરાબ રીતે નિષ્ફળ ગયો છે.તે સ્થાપિત કાયદો છે કે જ્યાં સુધી પુરાવા સ્પષ્ટ, નક્કર અને વિશ્વસનીય ન હોય ત્યાં સુધી કોઈ દોષિત ઠરાવવામાં ન આવે અને સમગ્ર પુરાવાની ફરીથી પ્રશંસા કરવા પર, પુરાવા વિરોધાભાસી અને વિશ્વાસપાત્ર નથી.પી. સોમારાજુ (સુપ્રા) અને સુરેન્દ્ર સિંહ (સુપ્રા) ના કેસમાં વિદ્વાનસર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું તેમ, નિર્દોષ જાહેર કરવાના નિષ્કર્ષમાં દખલ કરવા માટે અપીલ અદાલતનો અવકાશ મર્યાદિત છે અને જ્યાં સુધી અને જ્યાં સુધી વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદા અને આદેશમાં કેટલીક વિકૃતિ અને ગેરકાયદેસરતા ન મળે ત્યાં સુધી, અપીલ કોર્ટ માત્ર એ સુનિશ્ચિત કરવા માટે

દખલ કરશે કે ન્યાયની કોઈ ભૂલ ન થઈ હોય.વર્તમાન કેસમાં, એવા કોઈ પુરાવા નથી કે આરોપી દ્વારા ગેરકાયદેસર વળતરની કોઈ માંગ કરવામાં આવી હતી અથવા આરોપીએ ગેરકાયદેસર વળતરની કોઈપણ રકમ સ્વીકારી હતી અને વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા સોંપવામાં આવેલા કારણો ન્યાયી અને યોગ્ય છે.આ અદાલતે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટના તારણોનો અભ્યાસ કર્યો છે અને વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે તમામ પુરાવાઓની પ્રશંસા કરી છે અને તર્કપૂર્ણ ચુકાદા અને આદેશમાં આરોપીઓને નિર્દોષ જાહેર કર્યા છે અને વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા તારણોમાં કોઈ વિકૃતિ અથવા ગેરકાયદેસરતા નથી.આ અદાલત તારણો, કારણો, અંતિમ નિષ્કર્ષ અને વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નિર્દોષ જાહેર કરવાના પરિણામી આદેશ સાથે સંપૂર્ણ સંમત છે.

૧૩. આ અદાલતને વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશમાં દખલ કરવાનું કોઈ કારણ દેખાતું નથી અને હાલની અપીલ ગુણદોષથી મુક્ત છે અને પરિણામે તેને ફગાવી દેવામાં આવે છે.

૧૪. ૨૦૦૩ના વિશેષ કેસ (એ. સી. બી.) નંબર ૧માં અમેરેલીના વિશેષ ન્યાયાધીશ દ્વારા તારીખ ૧૨.૦૭.૨૦૧૦ ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલા વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશની આથી પુષ્ટિ થાય છે. જમીન બોન્ડ રદ કરવામાં આવે છે.

૧૫. રેકૉર્ડ અને કાર્યવાહી સંબંધિત ટ્રાયલ કોર્ટમાં તાત્કાલિક પરત મોકલવામાં આવે.

સહિ/-
(એસ. વી. પિન્ટો, જે)

એફ. એસ. કાઝી

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.